3860 1901 ՕԳՈՍՏՈՍ 15/28 ՉԱՐԵԼՆՊԻՀ 18ինձի սեռեռ 1319 ՀԼՄԱՋԻ ԻԼ ԷՎՎԼԼ. 13/15 ԱՂԸՍԹՈՍ

ՄԵՋՄՈՒԱ-Ի-ԱԻԲԱՐ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
Grand'Rue de Péra 65

Հաքիաստա իրի տեքա եանի ՉԱՐԵԼՆՊԻՀ վէ ՀՈՒՍԱԱ ԻՐԹԼՈՒ կիւնլերի նէշր օրգանու։

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جادهسی نومرو ٦٥

ՂԱՋԷԹԱՄԸՋԸՆ ԱՊՕՆԷ ԳԻՑԱԹԼԱՐԸ. = Իսթանպոլ իչին սէնէլիկի 60 պրուչ, = 6 այլըղը 35. = Թաշրա իչին սէնէլիկի 85. = 6 այլըղը 45 գր. տուր։ = Քօսթա իւճրէթի պիզէ այիտ տիր։ = 15 կիւնլիւք նիւսխէ 60 բարա տըր։ = ԻԼԱՆԱԹ ՇԱՐԹԼԱՐԸ. = 1ինճի սահիֆէյին պէհէր սըրասը 5, 2ոճի վէ 3իւնճի սահիֆէլէրին հէր սըրասը 3, վէ 4իւնճի սահիֆէյին պէհէր սըրասը 1 ղրուշ տուր։ = Զօղ տէֆա տէրճ իտիլէճէք իրանաթ իչին այլըճա բազարլըդ օլունուր։ = Նիւսխէսի 30 բրտ տըր։

Ղազէթաեա միւթէալլիգ խուսուսաթ իչին ՑՈՎՀԱՆՆԻՍ ԹՕԼԱՑԵԱՆ միւրաճաաթ օլունուր։ = Խաարէիանէ՝ Պէյօղլունտա Ճատաէի քէպիրաէ Նում 65։

ՄԵԳԱԼԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Հէր եէրտէն գիեատէ Ֆրանսատա նուֆուսը էհալինին կիթաիքճէ էքսիլմէքտէ օլմասը Ֆրանսըզ էրպապը համիյէթինի ճիատէն տիւշունտիւրիւօր, վէ պու հալէ պիր չարէ պուլմագ իչին ճիտուի պիր զայրէթ սարֆ օլունտուղու կէօրիւլիւօր։ Տէպա զաղէթասընատա սօն կիւնլէրտէ կէօրիւլէն պիր մէգալէի մախսուսէտէ, իզտիվաճլարըն վէ թէվէլլիւատթըն էքսիլմէսինի մուճիպ օլան պաշըճա ահվալ՝ քէօյլիւլէրին կիթաիքճէ շէհիրլէրէ նագլ իթմէքտէ օլմալարընա, վէ ալէլ ումում ֆամիլիալարըն չօգ եվլատ սահիպի օլմադտան իհթիրազ իթմէլէրինէ համլ իտիլմիշ տիր։

Տէպա վէ սակր միւթէպէր Ֆըրանսըզ զաղէթալարը՝ Ֆրանսատա, վէ տիկէր զաղէթալար՝ քէնտի մէմլէքէթլէրինտէ, պու մուհիմմ խուսուսու տիշունտիւքլերի թագտիրտէ, պիզիմ տէ քէնտի ճէմաաթըմըզը այնի հալտէ պուլունմասընը կէօրմէմէքլիկիմիզ գապիլ տէյիլ տիր։ Պու կիւն, նէֆսի Իսթանպօլատա եաշատան էրմէնի-գաթօլիքլերին միգտարը՝ ճէմաաթըմըզըն ըէմէն թէչքիլաթը, եանի 60-70 սէնէ էվվէլ պուլունուղու միգտարտան հէման հիչ ֆարգը օլմասը՝ էրպապը տիգգաթ թարաֆընատան տէրմիեան օլունմագտա, հաթթա քիլիսէլիմիզ ժողովըրդապետլերինին տէֆթէրլերինտէ, տօղանլար՝ էօլէնլերտէն էքսիք օլմասընա պագըլըրսա, միգտարը մէզքիւրը, հալը սապրգընատա պիրէ գալմաեբպ, պիր եանտան էքսիլմէքտէ օլտուղու անլաշըլմագտա տըր։

Պիզտէ տախի հէր էհլի համիյէթին թէէսսիֆինիւ մուճիպ օլմաեա սէզա օլան պու հալ՝ էլվէթթէ սէպէպսիզ օլմադ, վէ սէպէպի իսէ, պէեանտէն միսթաղնի օլտուղու իւզրէ, իզտիվաճլարընն սէնէտէն սէնէեէ, խուսուսիյէ սօն օն պէշ եիրմի սէնէլերտէն պէրու կէօզէ չարբաճագ տէրճէճէտէ ազալմագտա պուլունմասը տըր։ Էվվէլ, ճէմաաթըմըզտա իզտիվաճլար ֆէվգէլատէ նատիրէն վուգու պուլմագտա օլուպ, պու իսէ, վագթըմըզտա սուրէթի զայրը մէշրուէտէ վէ ֆիկգ ու ֆիճուր ալէմինտէ եաշամանընն ըէք գօլայ օլմասընտան տէյիլ, — չիւնքի նամուս ու իթիպար սահիպի օլան վէ էվվելիբ սաատէթ ու իգպալինի թագտիր ետէն հիչ պիր քիմսէնին, պու թարզ պիր էօմրիւ իզտիվաճա ասլա վէ գաթթա թէրճիհ իթմէեէճէկի աշիքեար տըր, — պնճագ, իզտիվաճլարըն ըէք նատիր վուգուա կէլմէսի՝ իզտիվաճ չարթլարընն աղրրաշմըզ վէ եաշամագ թարզընընն միւշքիլլէշմիշ օլմասընն նէթիճէսի տիր։

Ֆիլվագը օթուզ գըրգ սէնէ էվվէլլերինէ գատար այտա 4-5 լիրա գազանան պիր քիմսէ՝ էվլէնիպ, ֆամիլեասընը օլտուգճա եաշաթապիլմիկի, վէ չօլուգ չօճուգ սահիպի օլտուղու հալտէ, պու կիւն այնի քիմսէ՝ այտա 10-15 լիրա գազանսա պիլէ, եինէ էվլէնմէեէ թէրէտտիւտ խաիեօր։ Չիւնքի էճնէպի զաղէթալարընտա պունա տաիր եազըլան մէգալէլերտէ, քէօյլիւլէրին՝ պիւեիւք չէհիրլէրէ նագլ իլէ, պիւեիւք չէհիրլիլէր կիպի եաշամագ խթէմէլէրի հէտէֆի իթիրազաթ օլտուղու միսիլլու, պիզտէ տէ, — պրագալըմ Օրթաքէօյ, Սամաթիա վէ տիկէր մահէլլերտէ էմնաֆճա եաշաեան ֆամիլեալարընդ՝ հէր ադրն ադրն Պէյօղլունա զօշուպ կէլմիքլերինի, վէ պուրանընն ֆահիշ ֆիեաթը խանէլերինտէ օթուրուպ, տարաթ վէ տէպատէպէլերինի տէ պուրաեա ույտուրմաեա չալըշըգլարընը, — տահա զիեատէ ֆէնասը չու տուր քի, քէնտի տերեճէսինէ կէօրէ եաշաեան ֆամիլեալար պուլմագ տա բէք նատիր տիր։ Չէօյլէ քի պիր չամաշըրճը գըղը պիլէ, հէր հալտէ քէնտինտէն պիր իքի գաթ իսթիւն օլան տիկէր պիր ֆամիլեա գըղընա պէնզէմէք իչին չապալանըպ տուրուեօր, վէ չամաշըրճը գըզընտան պիր իքի միսլ ֆարգը օլան տա, քէզալիք քէնտի մաֆէվգինտէքինէ եէթիչմէեէ չալըշըեօր...

Պու գըզ, ֆամիլեա թէչրիլ իթտիկնատէ տէ, այնի մէսլէքի թուրմագտա օլտուղունտան, պիթթապի խըզմէթճի, պէպլէմէ, միւքէմմէլ մէֆրուշաթ, թէզեինաթ, գըշն՝ գըշ էյլէնճէլերի, վէ եազն՝ քէօյ սէֆալարը արամագտա տըր քի, իչթէ պու հալ՝ օն օն պէշ լիրա գազանանը պիլէ իզտիվաճ խուսուսընտա հագգըյլա տիշունտիւրմէեէ մէճպուր իթմէքտէ տիր։ Պրագալըմ քի վագթըմըզտա այտա օն օն պէշ լիրա գազանան պուլմագ տա՝ բարմագ ըս սաերլապիլէճէք տերեճէտէ մահտուտ տուր։

Իչթէ, պու հալին թապիի նէթիճէլերինտէն տիր քի, էվլէնմէք արզուսինտէ պուլունան պազը քիմսէլեր տէ պուլունուեօր իսէ, թէչքիլ իտէճէքլերի ֆամիլեանընն եիւզիինտէն նէ գատար ազը պիր եիւք ալթընա կիրիլէճէկինի տիշունէրէք, ալաճագլարը գըզտան ազ չօգ պիր միգտարտա թրախումա ագչէսի թալէպ իտիեօրլար քի, պու տա իզտիվաճը՝ պաշգաճա միւշքիլ գըլմաեա սէպէպ օլուեօր։ Ղիրա խուսուսիյէ պիզիմ կիպի՝ զէնկինի, հալ ու վագթը տիւզիիւն էսնաֆը չօգ օլմաեան պիր ճէմաաթտա, 100 լիրատան թութուն տա 1000 լիրաեա գատար թրախօմա վէրէպիլիր դա՞չ ֆամիլեա պուլունապիլիր։

Հասրլը պու սէպէպլէր՝ ճէմաաթըմըզտա իզտիվաճլարը սէնէտէն սէնէեէ ազալմագտա օլուպ, պունուն նէթիճէսի օլարագ թէվէլլիւտաթի տախի էքսիլմէքտէ տիր քի,— հիչ օլմադտա Իսթանպօլ հագգընտա սէօյլէտիկիմիզ հալտէ, — մէմնունիեէթպախշ օլմադ։ Եալընըզ Իսթանպօլ իչին սէտիկիմիզ շունուն իչին տիր քի, թաշրալարտա եաշամագ թարզընընն պու եօլտա կիւճլէշմիշ օլտուղունու, վէ հէր սընըֆը քէնտի տերէճէսի մաֆէվգինտէ չըգմագ իսթէտիկինի մէմուլ իթմէեիր։

Իրլասա, պիզիմ իչին պու նօգթա արիզ ու ամիգ թահթը նաղարը միւթալէաեա ալընմաեա լաբրդ տըր։ Պուրալարը՝ հէր ֆամիլեա ըէիսի թարաֆընատան տիշունիւլմէլի, վէ հէր ֆամիլեա, քէնտի սընըֆի վէ տերէճէսինի աշմատըզը հալտէ, եաշամագ թարզը տահա զիեատէ գօլայլաշաճաղը կիպի, իզտիվաճլարը տա, շիմտիքի գատար միւշքիլ գըլաճագ մէրթէպէտէ էվլէնմէք իսթէեէնլէրին կէօղլերինի գօրգութմաեաճաղը, վէ պիւեիւք պիւեիւք թրախումա ագչէլերի իսթէնիլմէսինէ խիթամ վէրտիրէճէկինի թէէմին իտէրիզ։

ՀՌՈՄ

ԹԱՆԴԱՐԱՆ ՀՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ

(Շարունակութիւն)

«Սթանցա տէլլ Էլիօտորօ» կոչուած սրբարանը Ռափայէլի իսկական ձեռօք նկարուեցաւ յամի 1512-1514։ Առաջին նկարը կը ներկայացնէ Հեղիոդորոսը Սելեւկեայ Փիլոպատորեայ հանդերձապետը, որ Ասորւոց թագաւորէն զրկուեցաւ կողոպտելու Երուսաղեմայ Տաճարը։ Սակայն մինչդեռ նա կը փութար այդ սրբապիղծ պատուէրն ի գործ դնելու, Մնիայ մեծ Քահանայապետին աղօթիւք (Մնիա կը նշմարուի մրսադրութեամբ աղօթքի կեցած) կ'առաքէ Աստուած անոր դիմաց երեք հրեշտակներ որք խարազանով զինեալ զայն յերկիր տապալելով կ'արտաքսէն տաճարէն։ Ռափայէլը ուղելով ակնարկել Գաղղիացւոց շառաջիւնը՝ Նովարայի պատերազմէն յետոյ՝ իւր երկասիրութեան մէջ դրաւ նաեւ Յուլիոս Բ. Քահանայապետը։ Այս որմանկարին բանաստեղծական յօրինուածը՝ գեղարուեստական գագաթնակէտին հասեր է։ Առանձին ուշադրութեան արժանի են երեք հրեշտակք, յորոց մին ձիաւորի կերպարանօք և միւս երկուքն ի հետի։ Զրքնաղազանք են, լի վառվռուն կենդանութեամբ, և զգեստները վայելչաձեւ գեղեցկութեամբ։ Այս նկարի դիմացը մի ուրիշ վայելչագեղ նկար կայ՝ յորում նը-կարուած է սուրբ Լեւոն Մեծ Քահանայապետը, որ իւր պալատականներով Աթթիլայ Ունների թագաւորի դիմացը կ'ելլէ որ եկած էր Իտալիան կործանելու. Ս. Լեւոնը զայն իւր դիմաւորութենէ յետ կը պահէ և Հռոմայ վրայ յարձակիլը կ'արգելու մատնանիշ ընելով օդոյն մէջ Պետրոս և Պօղոս Առաքելոց հրաշալի երեւումն որք սպառնալից աչօք իրեն կը նայէին։ Այս բարձր յօրինուածոյն մէջ սթափեցուցիչ է Ռափայէլի գեղարուեստական հանճարոյն արգասիքը։

Անդ կը նկատուի սրբոյն Լեւոնի և իւր պաշտօնէից դիմաց վեհ խաղաղութիւնը, իսկ ատոր հակառակ բարբարոս բանակի արհաւիրքն և շփոթութիւնքը, որք տեսնելով իւրանց թագաւորի յանկարծական կասելը և տոկալի երկիւղը ինքեանք եւս անաբեկած են։ Ռափայէլի այս չքնաղ նը-կարի մէջ կը տեսնուի Լեւոն Ժ. Քահանայապետը ի կերպարանս Սրբոյն Լեւոնի, և հոս կը նշմարուի կերպարանեալ Պետրոս Պերուգինացին իբր նուիրակ։ Այս նկարը Լեւոն Ժ.ի հրամանաւ չինեց մեծ արուեստագէտը։

Այս սրահի երկրորդ որմանկարը կը յիշեցնէ Բոլսենայի հրաշքը Ուրպանոս Դ. Պապի ժամանակը. երբ քահանայ մը կը տարակուսէր Քրիստոսի իսկական ներկայութեան ի սրբագործեալ նշխարն, կը տեսնէ կենդանի արեան կաթիլներ, որ սրբագործեալ նշխարքէն մարմնակալի վերայ կը կաթէին։ Հաճոյ թուեցաւ Սանձիոնին սոյն նկարի մէջ դնել նաեւ Յուլիոս Բ. Քահանայապետը պալատականներով հանդերձ որ Պասարագ կը տեսնէ։ Հիացմամբ նկատելու է այցելողն՝ Քահանայի ղղմամբ մորմոքումը, բազմաթիւ ժողովրդեան ջերմեռանդ հետաքրքրութիւնը պատճառեալ անճառելի հրաշքէն, տեղւոյ սրբութիւնը որ յարգանաց և երկիրպագութեան կը հրաւիրէ զհաւատացեալս, զանազան երեւոյթներ և զգացումներ զորս մանրամասն խորագէտ արուեստիւք նկարած է անմահ Ռափայէլը։ Սոյն նկարին մէջ յիշեալ հրաշալիքներէն զատ գերապանծ շքեղութիւն մը կատայ գոյներու նրբութիւնը և հանճարեղ բաղադրութիւնը։ Յուլիոս Պապը՝ այս նկարի վերջանալը մեծաւ ուրախութեամբ տեսաւ յորմէհետէ չատ չի տեւեց կնքեց իւր մահկանացուն։

Դիմացը գտնուող նկարին մէջ կը նկատուի Ս. Պետրոսը որ հրեշտակի ձեռօք ազատուած կը վազվզէ. նա և այս, Սանձիոնի եղական գործերէն մին է։ Հրաշալի եղանակաւ ներկայացուած է ի սոյն նկարի չորս կերպ լուսոյ զանազան տեսակները. այսինքն մէկ տեսակ լոյսն է բանտին մէջ հրեշտակէն Պետրոսի վրայ ծագածը։ Երկրորդը՝ բանտէն դուրս սոյն

հրեշտակէն ծագեալ տարբեր լոյս մըն է. երկրորդ լուսնոյ լոյսը, և չորրորդ մեծապայծառ ջահին լոյսը զոր կը կրէ ի ձեռին սպառազինեալ պահակ զինուորը. լուսոյ փայլմունքին սքանչելի կերպով զինուոյ վրայ ցոլացուցուած է. խաւարին արուեստին առաջին նկարն է որ գիշեր կը ներկայացնէ: Նոյն Ռափայէլը նկարեց նաև այս սենեկի կամարը ներկայացնելով Աստուած որ կ'երեւի Մովսէսի ի Մորենւոջ, Աբրահամը որ կը զոհէ իւր ամենասիրելի որդին: Ամենակարողն Աստուած որ կը խոստանայ Աբրահամու անթիւ զաւակաց հայր ընել զինքը. և Յակոբ Նահապետի խորհրդաւոր սանդուղը զոր տեսաւ ի նինջեան:

Անցնինք այժմ Սթանցա տելլա Սենեաթուրա անուանուած սրահը քննելու. Սենեաթուրա անունն առած ըլլալուն պատճառն այս է զի անդ ժամանակի Պապին կը ներկայացուէին պաշտօնական թղթեր ստորագրելու համար:

Այս սենեակը որ Ռափայէլի ձեռօք նըկարուեցաւ կրնայ ըսուիլ համառօտ բովանդակութիւն մը իւր բոլոր հանճարոյն: Եւ չորս նկարները որք սենեկի պատերը կը գերազարդեն՝ կը ներկայացնեն այն արուեստագիտի մեծ հանճարոյն լայնածաւալ ասպարիզի զանազան արգասեաց ցոյցը:

Առաջին որմանկարը զոր Ռափայէլը 25 տարեկան եղած ժամանակը նկարեց, Տիսբութա տել Սագրամէնթօ կոչուած նկարն է: Ռափայէլի գաղափարը յայտ կը կայանայ զինուորեալ, հաւատացող և յաղթանակող Եկեղեցին միացնել ամենասուրբ Հաղորդութեան յայտնութեան նկատմամբ: Վարի մասին մէջ կը նկատուին բարձրամեծար անձինք որք կը վիճեն և կը հաւատան, և բարեպաշտ մարդիկ որ միայն կը հաւատան. վերի մասին մէջ սրբոց և երանելեաց դասն է որ կը տեսնէ և կը հաւատայ և ամենէն վերը Աստուածն է յԱմենասուրբ Երրորդութեան:

Բոլոր գիտնականք և ճաշակի տէր մարդիկ հիացմամբ կը նկատեն նկարիս վսեմութիւնը: Շատ բարձր է գաղափարը, և իւրաքանչիւր անձնաւորութեան սեպհական զգացման արտայայտումը զոր ըստեղծեր է Ռափայէլը իւրաքանչիւր անհատի համար: (Շարունակելի)

Հռոմ ՍԱՐԳԻՍ Վ. ՏԷՐԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բազար կիւնիւ Ս. Աստուածածին եօրթուսու օլմագ վէ Պիւեիւք-տատա վագը Անարատ Ցղութիւն Ս. Աստուածածին քիլիսէսինին եէվմի մախսուսու պուլունմագ հասէպիյլէ, Կ-Բաթրիգ ըիւթպ. Եմմանուէլեան Պօղոս էֆ. հազրէթլէրի, րէֆագաթլարընտա Վէքիլի միւհթէրէմլէրի Արհ. Աւետիս Արք. Արփիարեան իլէ Կաթողիկոսարան Դիւանապետի Գերյ. Թէրզիպաշեան Գերյ. Գէորգ Ծ. Վ. օլտուղու հալտէ, ձումաա իրթէսի ագշամը Պիւեիւք-տատաեա պիլ ազիմէ, օ կիճէ մէզքիւր քիլիսէնին իթթիսալինտէքի տաիրէի մախսուսէտէ գալըմըշ, վէ բազար սապահը մութանթան սուրէթտէ ժամերգութիւնեան սօնրա, ըիւթպ. Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի Թարաֆընտան Գուտտասը չէրիֆ Թագտիս գըլընմըշ տըր:

Գուտտասը չէրիֆտէն սօնրա, մէզքիւր քիլիսէնի վէ ագարաթընը խըչա իթաիրմիշ օլան վէ ելիւվմ վէֆաթ էյլէմիշ պուլունան էրպապը համիյէէթ վէ սխեանէթբէրվէրլէրտէն Մարաշ մէրխաասը միւթէվէֆա Արելեան Միքայէլ Եսլուկօղուն ագրապասընտան անասըլ ընգարէյի Աբելեան էֆ.նին իխթիրահաթը բուհու իչին բահիմէթ տուալարը օգունմուշ տուր:

Պու տուանըն խիթամընտա իւգիւմ բէսմի Թագտիսի իճրա օլունմուշ տուր:

Պու վէսիլէ իլէ քիլիսէ՝ Մեծ-Թաղմըր-գապետի Գեր. Ներսէս Վ. Փափազեանին տէլալէթիյլէ կիւզէլճէ թէցյինի օլունտուղու կիպի, միւշարիլէյհ Արփիարեան Արք. իլէ Թէրզիպաշեան Ծ. Վ. տէն մաատա, տիկէր պազը միւթէհաիզանը րէհապին, վէ էֆրատը ճէմաաթըմըզտան՝ Աստղին միւթէպէրանընտան պաշգա Պէյօղլունտան վէ պազը քէօյ վէ տապրատան կէլմիշ օլան խայլի զէվաթը միւթէպէրէլ հազըր պուլունմուշլար տըր:

Խիթամը այինտէ, քիլիսէնին սալօնունա չըգըլարագ, միւթէպէրանը մէյճան՝ Կ-Բաթրիգ ըիւթպ. էֆ. հազրէթլէրինի զիեարէթ իթմիշլէր, վէ պիր միւտտէթ արատ իլէ իքրամլար օլունտուգտան սօնրա, հուզզարը քիբրամ մուֆարագաթ իյլէմիշլէր տիր:

Պատէհու Կ-Բաթրիգ ըիւթպ. էֆ. հազրէթլէրիյլէ Վէքիլի միւհթէրէմլէրի վէ քեաթիպլէրի տավէթի մախսուսէ իւզէրինէ, միւթէհաիզանը միւլէթտէն Գանթարեան Յովհաննէս էֆ.նին խանէսինէ ագիմէթ էյլէ, էօյլէն թաամընը օրատա իթմիշլէր տիր: Յովհաննէս էֆ. միւշար իլէ մեհմանլէյհիմ հազգլարընտա հէր սուրէթլէ իհթիրամաթը միհմանխավազանէսի իյֆա իլէ, խպրազը համիյէէթ իթմիշ տիր:

Թաամտան սօնրա, Կ-Բաթրիգ ըիւթպ. էֆ. հազրէթլէրի քէնտիլէրինի զիեարէթ իտէն զէվաթը քիրամը խատտէրի զիեարէթ իթմիշլէր տիր:

⁂ Մէզքիւր զիեարէթլէրին խիթամընտա Կ-Բաթրիգ ըիւթպ. էֆ. հազրէթլէրի րիւֆէգայը միւհթէրէմէսի իլէ Պիւեիւքտատատան Հէյպէլի ատասընա ազիմէթ իլէ, Րում բաթրիկլի սապըգը Գօնսթանթինօս էֆ. ևի զիեարէթ իթմէք իսթէմիշլէր իսէ տէ, միւշարիլէյհ օլ էսնատէ Գուտտասը չէրիֆ Րում բաթրիկլի սապըգը Նիգօղիմօս էֆ.նին խանէսինտէ պուլունտուղունտան, օրատա կիթմէքլէ, միւշարիլէյհիմա թարաֆընտան իհթիրամաթը մախսուսէ իլէ գապուլ օլունմուշլար տըր:

Պիր սաաթտան զիատէ իմթիտատ իտէն պու զիեարէթ վէ միւլագաթ՝ մահզա խրիսթիանլըգ մուհապպէթի իւզէրինէ վէ զաթէն սամիմի պիր սուրէթտէ վուգու պուլունպ, թարաֆէյնտէ հիւսնի թէէսիր իթմիշ վէ մէմնունիյէթ հասըլ օլմուշ տըր:

Մուախխարէն Կ-Բաթրիգ ըիւթպ. էֆ. հազրէթլէրիյլէ Արհ. Աւետիս Արք. Արփիարեան վէ Գերյ. Գէորգ Ծ. Վ. Թէրզիպաշեան՝ ագշամ վաբօրըյլա Պէյօղլունա ավտէթ իթմիշլէր տիր:

⁂ Ս. Ց. Ոսկերեան քիլիսէսի Թաղ. Խորհուրդ ազասընտան Միհրան էֆ. Սահաֆեանըն խիթիֆա իթտիկի, վէ խիթիֆանամէսինի Բաթրիգխանէմիզ Իտարէ մէճլիսինէ Թագտիմ էյլէտիկի իչիտիլմիշ տիր:

Միհրան էֆ.՝ պիր գաչ սէնէլէրտէն պէրու մէզքիւր քիլիսէնին էն զայիւր Թաղականլարընտան օլուպ, քիլիսէնին վէ մէքթէպինին մուամէլաթ վէ հիսապաթընըն հիւսնի րույէթինէ ֆէտաքեարանէ չալըշմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, վուգուի խիթիֆասընտա թէէսսիւֆ, վէ պու խիթիֆանըն էսպապը մուճիպէսի հէր նէ իսէ, պիր թարաֆ խիլերէք, մէմուրիյէթինէ տէվամը արզու օլունուր:

⁂ Միւթէպէրանը միլլէթիմիզտէն Տիվանը Մուհասէպաթ ազալըգընտան միւթէգաիտ սաատէթլու Գարագաշ Կարապետ էֆ. ևէ Յոհաննէս իպն-ի նիչանը Օսմանի իհսան պույրուլտուղունա տայիր թէվճիհաթը ըէսմիէ սըրասընտա կէօրիւլէն համասէ, պիզիմ կիպի, միւմայիլէյհի Թանըյան վէ խասսայիլ ու էվսաֆը մութէասըիֆէսինի Թագտիր իտէն պիլճիւմլէ ահպապը քէնտիլէրինի մէմնունիյէթ թէպրիքը օլունմուշ օլտուղու չիւպհէսիզ տիր:

Գարագաշ Կարապետ էֆ.՝ իւլումի վէ մայրիֆէթը միւխթէլիֆէ վէ մուհիմմէ իլէ պէրապէր, էլսինէի չարգիէ վէ գարպիէսինէ վագըֆ մէլէքէ իթմիշ վէ հաթթա խուլէմայը ճամիայ նէզտինտէ տախի մազհարը թագտիր վէ սէնայը օլմուշ էրպապը իրֆանտան վէ ախլագը մէմտուհէ սահիպի պուլունմուշ օլմասըյլա, չու եօյլէ տա թալթիֆաթը ճիհանտարանէյէ Շէհինշահի նայիլիյէթինէ տօլայը քէնտիլէրինի պիլխասսա թէպրիք իտէրիզ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Բերա, Եէշիլ փողոց, թիւ. 1

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

1901—1902 ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

Ուսումնարանը պիտի վերաբացուի առաջիկայ Սեպտեմբերի 3ին:

Ընդունելութեան պայմաններուն և ուրիշ մանրամասնութիւններուն տեղեկանալ փափաքող ուսումնասէր պատուական ազգայիններէն կը խնդրուի՝ որ հաճին դիմել Ուսումնարանը՝ Երկուշաբթի և Հինգշաբթի օրերը մինչև կէս օր:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Բերա, 11)24 Օգոստոս 1901

ԽԱՐԻՃԻԷ

ՍՈՒԼՀ ԱՀՏՆԱՄԷՍԻ. — Բէքինտէքի էճնէպի սէֆիրլէրի Չին հիւքիւմէթի իլէ ագտ օլունան սուլհ ահտնամէսինի իմզալամըշ, Թաստիգի իչին Չին հէյէթի հիւքիւմէթինէ Թագտիմ իթմիշլէր տիր: Պու ահտնամէ 12 մատտէեի հավի օլուպ, պունա պիր Թագըմ էվրագը ըէսմիէ տախի բապթ խըլընմըշ տըր:

Մատտէ 1. — Ալմանիա սէֆիրինին գաթլինտէն տօլայը Չին հիւքիւմէթի նամընա պէեանը Թէէսսիւֆ իչին բրէնս Չունկուն Ալմանիաեա կէօնտէրիլմէսի գարարլաշտըրըլմըշ տըր: (Բրէնս Չունկ՝ պու մէմուրիյէթլէ գաթէն եօլա չըգմըշ վէ կէչէնլէրտէ Նապօլիյէ վասըլ օլմուշ տուր:) Մագթուլըն գաթլ խըլընտըղը սօգագտա պույուկ պօեուտա պիւեիւք պիր քէմէր տախի ինշա օլունաճագ տըր:

Մատտէ 2. — Գաթլանըթլը օլան Չին մէմուրլարընըն իտամ, աղըր նէֆի վէ թէլէֆի նէֆս կիպի ճէզալարը կէօսթէրիլմիշ վէ պու ճէզալարտան պիր գըսմը իճրա գըլընմըշ տըր:

Մատտէ 3. — Բէքինտէ Ճափօն սէֆարէթի գանչըլէրինին գաթլինտէն տօլայը պէեանը Թէէսսիւֆ իչին Ճափօնա պիր մուրախխաս կէօնտէրիլմիշ տիր:

Մատտէ 4. — Չին հիւքիւմէթի էճնէպի գապրիսթանլարընա խրլէն Թէճավիւզա մուգապիլ պունլարտա աֆվ սանէմլէրի ապրըլմագ իւզրէ 15,000 Թաէլ էօտէմիշ տիր:

Մատտէ 5. — Իքի սէնէ միւտտէթլէ Չինէ էսլիհա վէ մուհիմմաթ կիրմէեէճէք տիր: Իգթիզայի հալտէ պու միւտտէթ Թէմտիտ օլունաճագ տըր:

Մատտէ 6. — Չին՝ 100տէ 4 ֆայիզ իլէ 450 միլ. Թաէլ Թազմինաթ իթայընը տէրիւհտէ իթմիշ տիր: Պու Թազմինաթ 6 այտա պիր էօտէնմէքլէ, 39 սէնէտէ Թէսվիյէ իտիլէճէք տիր: (Պու մաատտէտէ Թազմինաթըն ասըլէթի Թէէտիյէսի վէ համիլ վէրկիլէրին սիթըրըլտըղը կէօսթէրիլմիշ տիր):

Մատտէ 7. — Սէֆարէթխանէլէրին հուտուտու Թային խըլընմըշ, վէ պունլարըն վէ էճնէպիլէրին հիմաեէսի իչին տաիմի էճնէպի ասաքիրի մուհաֆազասը պուլունտուրուլմասը գապուլ խըլընմըշ տըր:

Մատտէ 8. — Չին հիւքիւմէթի Թագուտաքի գալէլէրին վէ Բէքին իլէ սէվահիլ արասընտաքի խիսնըքեարլարըն երգուրըլմասընա բուեի րիզա կէօսթէրմիշ տիր:

Մատտէ 9. — Բէքին իլէ սէվահիլ արասընտաքի մուխապէրէեի սէրպէսթ սագլամագ իչին էլզէմ օլան նոգթալարը իշղալ իթմէեէ տէվէլէթլէրին հագգը օլաճագ տըր: Պու նոգթալար աչաղըտաքի պէեան օլունմուշ տուր:

Մատտէ 10. — Էճնէպիլէրէ խասըմ օլան չիրքէթլէրէ տախիլ օլմագ մէմնու օլտուղունա վէ խիլաֆընտա հարէքէթ իտէնլէրին իտամ խըլընաճագընէ, վէ վալի, միւթէսարրըֆ եախօտ մէտուլ պիր մէմուրըն գապահաթ իյլէտիկինտէ ազլ օլունաճաղընա տաիր ագտէմիճէ սըտուր իտէն պէեաննամէլէրին իքի սէնէ տիվարլարա եափըշտըրըլմասընա՝ Չին հիւքիւմէթի մուվաֆագաթ իթմիշ տիր:

Մատտէ 11. — Չին հիւքիւմէթի Թիճարէթ ահտնամէլէրինի Թատիլ իթմէք իւզրէ իճրայի միւզաքէրաթ իտէճէք տիր:

Մատտէ 12. — Ցունկ-Լի-Եամէն տայիրէսի ուսուլը խարիճէ հէյէթի լաղվ իտիլիպ, եէրինէ Չինին տիկէր պիթըն նէզարէթլէրինտէն իւսթիւն օլմագ իւզրէ պիր խարիճիյէ նէզարէթի Թէշքիլ խըլընմըշ տըր: Միւֆէրանըն սէրայտա րէսմը գապուլլէրինէ տաիր օլան ուսուլը Թէչրիֆաթ տախի Թատիլաթ օլունաճագ տըր:

Իչթէ պու սուրէթլէ Չին՝ պալէտասքի չարթլարը Թէմամէն իճրա իթմէկէ Թէահհիւտ էյլէտիկինտէն, էճնէպի սէֆիրլէրի լազըմ օլան միգտարտան մաատա, տիկէր ասաքիրի էճնէպիէնին Չինտէն կիտիլէճէքլէրինէ գարար վէրմիշլէր իսէ տէ, պունուն իչին հէնուզ պիր վագըթ Թայեին օլունմամըշ տըր:

ՉԱՐԸՆ ՖՐԱՆՍԱԵԱ ՍԷՅԱՀԱԹԸ. — Իչպու սէյահաթ չու էհէմմէթ պիւթիւն Էվրօբա ղազէթալարընտա սէրմաեէ օլմուշ տուր: Ֆրանսըզ ղազէթալարը՝ Ֆրանսա միւթթէֆիգինին պու զիեարէթինտէն տօլայը ֆէվգէլադէ խահիշ կէօսթէրմէքտէ օլուպ, պու ուղուրտա սահիֆէլէր տօլտուրուեօրլար: Րուս ղազէթալարը տախի Չար իլէ Չարիչանըն Ֆրանսաեա իտէճէքլէրի սէյահաթըն տօլայը իգհարը մէմնունիյէթլէ, սուլհը ումումինին գավիլէշմէսինէ պունու թէէմինաթ ատտ իտիեօրլար:

Ալմանեա ղազէթասը՝ «Ալմանեանըն էսասը բօլիթիգասը՝ Ֆրանսա իլէ Րուսիա արասընտաքի միւնասէպաթը տօսթանէնին մուհաֆազասընա էլտէն կէլէն եարտըմը տիրիղ իթմէմէքտէն իպարէթ օլտուղունտան, պու զիեարէթի մէմնունիյէթլէ կէօրիւեօր» տէմիշ տիր: Պէրլինին տիկէր ղազէթալարը տա այնի եօլտա լիսան գուլլանմագտա տըրլար: Վօսիչէ Ցայթունկ ղազէթասը տիեօր քի, «Մատէմ քի, Թիճարէթ մէսէլէսինտէն պաշգա, Րուսիա իլէ Ալմանիանըն չիմտիքի միւնասէպաթը ղաեէթ տօսթանէ տիր, վէ Ֆրանսա իլէ Ալմանիա պէյնինտէ սէպէպի միւնազաա օլաճագ հիչ պիր մատտէ եօգ տուր, Չարըն Ֆրանսաեա իտէճէկի զիեարէթէ սըրֆ նէզաքէթ տաիրէսինտէ պիր մուամէլէտէն պաշգա մանէա վէրիլէմէզ:» Վիէննա ղազէթալարը տա, պու սէյահաթտան տօլայը մէմնուն կէօրիւնիւեօր, հաթթա մէզքիւր ղազէթէլէր՝ Էվրօբատա միւսալէհայը ումումիեէնին մուհաֆազասընա եարտըմը օլաճաղընը իֆատէ իթմիշլէր տիր:

ՄԻՒԹԷՆԷՎԻՑԷ. — Ալմանիա իմբէրաթօրընըն՝ եագընտա Ֆրանսաեա կիթմէք արզուսինտէ օլտուղու նիմ րէսմի սուրէթտէ Ֆրանսա հիւքիւմէթինէ պիլտիրիլմիչ րիվաեէթ օլունուեօր:

Չարըն արզուսը մուճիպինճէ, Ալմանիա պաչ վէքիլի Չար իլէ իմբ. Վիլհէլմ արասընտա վուգու պուլաճագ միւլագաթտա հազըր պուլունաճագ տըր:

Սօֆիատան պիր Բէչթէ ղազէթասընա իչար օլունտուղունա կէօրէ, պու քէրրէ եէնիտէն 70 Րուս զապիթանը՝ Պուլկար օրտուսունտա մուալլիմլիք իթմէք իւզրէ Սօֆիաեա կէլմիշլէր տիր:

Չար, սեպտ. 18տէ Տիւնքէրքէ վասըլ օլաճագ տըր: — Բարիս պէլէտիեէ մէճլիսի Չարը Բարիսէ տավէթ իթմիշ տիր:

Պիր Թէլէկրաֆ խապէրինէ կէօրէ, Ինկիլթէրրա գրալը՝ Տանիմարգայի կիթմէեէճէք, Ֆագաթ Գրէտէնսպուրկ քէօշքիւնտէ իքէ, Նիգօլա իլէ միւլագաթ իտէճէք տիր:

Եունան գրալը՝ Բարիսէ փասըլ օլմուշ տուր: Պիր գաչ կիւն օրատա գալաճագ տըր:

Բրէթօրիատան ալընան թէլէկրաֆլարա կէօրէ, Ինկիլիզլէր, Պօէրլէր իլէ վուգուպուլան մուհարէպէլէրտէ էբէհէմ մուհիմ մաղլուպիյէթլէրէ տուչար օլմուշլար տըր: 40,000 Աֆրիգանտէրլէրին՝ Պօէրլէրէ իմտատա կիթմէքտէ օլտուգլարընա տաիր Ինկիլիզ ղազէթալարը թէլէկրաֆլար նէշր իթմիշլէր տիր: —Ժէն. Տէվէթ՝ Իսմիտ-պըռնըրնա հարէքէթ իթմիշ տիր:

Թէէմմէնէն րիվայէթ օլունտուղունա նէզարէն, Րուսիա, Իթալիա, Սըրպիա վէ Գարատաղ արասընտա պիր իթիլաֆ հասըլ օլուպ, պու իթիլաֆ մուճիպինճէ Գարատաղ բրէնսինին իքինճի մախտումը Սըրպիանըն վէլիի ահտ օլաճագ տըր:

Զար՝ Մանչուրի մէսէլէսինտէ Ֆրանսանըն մուավէնէթինի րէճա իտէճէք իմիշ:

Ալման ղազէթալարը՝ Միւճթ. Ամէրիգանըն՝ Գօլոմպիա իլէ Վէնէզուէլլա մուհարէպէսինէ միւտախէլէ իթմէսինէ Ալմանիանըն միւսաատէ իթմէմէսինի թավսիյէ իտիյօրլար:

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Շուրայի տէվլէթ ազալըղը՝ Թէվգըի Տիվանը Հիւմայունը Մուհսին պէյէ, Շուրայի տէվլէթ ազալըղը՝ Մաթպուաթը տախիլիյէ միւտիրի Պէհճէթ պէյէ, Մաթպուաթը տախիլիյէ միւտիրիյէթի՝ սանսէօր ումուրընտա քէմաքեան պագմագ իւզրէ, մուավինի Հըֆզը պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ, Մաթպուաթը էճնէպիյէ միւտիրիյէթի մուավինլիկինէ՝ գալէմի մէգթուպի սէր խալիֆէսի Ահմէտ Սատտտ պէյ, գալէմի մէգթուպի սէր խալիֆէլիկինէ՝ միւմէիզի էվվէլ Աւրամ Ֆարխի էֆ., Տէրսաատէթ մա միւքիրաթ Զախիրէ կէօմրիւկի նէզարէթինէ՝ վէքալէթինտէ պուլունան Րուսումաթ էմանէթի մուհասէպէ միւմէիզի էվվէլի Թալաթ պէյ թային. Սիվաս վիլայէթինտէ Նիւրին գայմագամըղը՝ Պէյթ իւլ Մըգըս գայմագամը սապըգը Իսմայիլ Հագգը էֆ.էէ թէվճիհ. Լարինէ վիլայէթի մէքթուպճուսը Նաշար էֆ.էէ ուլէա էվվէլի թէվճիհ. Պաղտատ վիլայէթի մէրքէզ պիտ. մահքէմէսի հուգուգ տաիրէսի րիյասէթի՝ Սուրիյէ վիլայէթի մէրքէզ պիտ. մահքէմէսի հուգուգ տաիրէսի րէիսի սապըգը Սատտէտտին էֆ.էէ թէվճիհ. Լարինէ վալի վէքիլի վէ օրտուի Հիւմայունը միւշիրի Աբիֆ բաշաեա մուրասսա Օսմ., Պէյրութ ժանտարմա ալայընըն ալայ գօմանտանը Աղիզ բաշաեա Զնճի Մէճիտի, խըտէմաթը մէսպուգէսինէ մէպնի՝ Տիվանը մուհասէպաթ ազալըղընտան միւթէգաիտ Կարապետ Գարագաշ էֆ.էէ Յիւնճիւ Օսմանի, եավէրանը Շահանէտէն միւտաֆիրէյնի էճնէպիէ թէշրիֆաթճըըը Ահմէտ Ալի բաշանըն հարէմինէ Անճի Շէֆագաթ նիշանըարը իհսան.

Շուրայի տէվլէթ Թէմիզ մահքէմէսի ազալըղը՝ Իսթինաֆ մահքէմէսի ազասընտան Մահմուտ բաշաեա, Իսթինաֆ մահքէմէսի ազալըղը՝ Շուրայի մէգթուպի ազասընտան Ճաֆէր Ալի պէյէ թէվճիհ. Գարթալ միւհէնտիսի Միհրան էֆ.էէ սալիսէ րիւթպէսի թէվճիհ. Դրամա պէլէտիյէ թապիպի Ցակոբ Բաբայեան էֆ.էէ Յինճի Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տուր.

Պիր խայլի սէնէլէրտէն պէրու Մաթպուաթը Տախիլիյէ միւտիր մուավինի պուլունան սաատ. Հըֆզը պէյ էֆ. հազրէթլէրի՝ պու քէրրէ միւտիրիյէթի միւշարիլէյհաեա թայինին պույրուլմուշ տուր: Հըֆզը պէյ էֆ. հազրէթլէրի՝ էրպապը իսթիգամէթ վէ իգթիտար մէմուրինինի քիրամտան օլուպ, չիմտիյէ գատար մուավինլիք մէմուրիյէթինի տիլխահը ալի վէճհիլէ իֆա իթմէքլէ, նիչէ նիչէ աէֆալար թէվէճճիհաթ վէ թագտիրաթը Շէհրիարինէ մազհար պույրուլտուղու կիպի, պու քէրրէ տախի էօհտէի հէսաֆէթլէրինէ Մաթպուաթը Տախիլիյէ միւտիրիյէթի կիպի ղանէթ մուհիմ վէ նազիք պիր մէմուրիյէթին թէվճիհի մահզա հաիզ օլտուգլարը լիեագաթ վէ էհլիյէթլէրինի իսպաթ իյլէտիկինտէն, պու միւնասիպէթլէ միրի միւշարիլէյհէ թէպրիքաթը ահիզանէմիզի թագտիմ մուսարաաթ իյլէրիզ:

Հըֆզը պէյ էֆ. հազրէթլէրի բազար իրթէսի կիւնիւ մաքէմի Հիւմայունա պիլաղմէ, նայիլ օլտուգլարը աթըֆէթի սէնիյէտէն տօլայը արզը ուպուտիյէթ վէ թէշէքքիւր իթմիշտէն սօնրա, Պապը Ալիյէ կէլէրէք, իֆայի մէմուրիյէթէ պաշլամըշլար տըր:

ՏԱԽԻԼԻԷ

Րուսիա տէվլէթի թարաֆընտան Թօփհանէ միւշիրի Զէքի բաշաեա 1ինճի րիւթպէտէն Էկլ Պլան, եավէրանը Շահանէտէն Շաքիր բաշաեա ախիր րիւթպէտէն Սէնթ-Ան, Թէշրիֆաթը խարիճիէ մուավինլիկինտէն Հիլմի պէյէ այնի րիւթպէտէն Սէնթ-Սթանիսլաս, մաայէյի Հիւմայուն քեաթիպլէրինտէն Մէհէմմէտ Ճէվատ վէ Մագամը Սատարէթ Թէրճէմանը Խայրէտտին պէյլէրէ մաբլագ Չնճի րիւթպէտէն Սէնթ-Սթանիսլաս նիշանլարը իթա օլունմաղլէ, գապուլլէրինէ տախի իրատէի սէնիյէ շէրէֆտարը պույրուլմուշ տուր:

—Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Գօնսթան մէզունէն մէմլէքէթինէ կիթմէք իւզրէ շէմէնտիֆէրլէ պիլիքտէ բազար իրթէսի կիւնիւ Շարգ Սիւրաթ գաթարըյլա Բարիսէ աղիմէթ իյլէմիշ տիր: Պու միւնասէպէթլէ սէֆիրի միւշարիլէյհ բազար կիւնիւ Թարաբիաեա, Պիւյիւք-տէրէեէ վէ Եէնիքէօյէ ալիմէթլէ, սուֆէրայը էճնէպիյէյէ րասիմէի վէտաեը իֆա իթմիշ տիր:

Սէֆիրի միւշարիլէյհ հագգընտա րասիմէի թէշխիի իճրա իթմէք իւզրէ, թարաֆը հազրէթի Բատիշահիտէն Թէշրիֆաթը ումումիյէ նազըրը Իպրահիմ պէյ վէ խարիճիյէ Թէրճէմանը Սաատէտտին պէյ Սիրքէճի իսթասիոնընա կէօնտէրիլմիշլէր տիր: Պէլճիգա, Րումանիա վէ Իսպանիա սէֆիրլէրիյլէ սէֆարէթ մաեէթլէրինէ մէմուր վաբօրլար ղապիթանը վէ պիր չօգ սէֆարաթ մէմուրլարը տախի կէօնտէրի կէլմիշլէր տիր:

Ալընան մալումաթը ախիրէեէ նէզարէն, սէֆիրի միւշարիլէյհ Վօթուր նամ մաեէթ սէֆինէսիյլէ Թարապիատան Սիրքէճիեէ էնէրքէն, թարաֆը հազրէթի Բատիշահիտէն րէսմի թէշխիեէ մէմուր պույրուլան Թէշրիֆաթը ումումիէ նազըրը Իպրահիմ պէյ իլէ զիրաաթ նազըրը Սէլիմ Մէլհամէ բաշա հազարաթըրըն զիհարէթլէրինի Թօբհանէ էօնիւնտէ գապուլ իթմիշ տիր: Սէլիմ Մէլհամէ բաշա պիր միւտտէթ Վօթուր սէֆինէսինտէ գալտըգտան սօնրա գարաեա չըգմըշ, լաքին Իպրահիմ պէյ Սիրքէճիեէ գատար սէֆիրէ րէֆագաթ իթմիշ տիր:

Ֆրանսա սէֆարէթինին Մուէթ նամ մաեէթ վաբօրընըն պու կիւն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իտէճէկինի Մօնիթէօր եազմըշ տըր: Մէզքիւր վաբօր ղապիթանը թարաֆընտան՝ Վօթուր ղապիթանը չէրէֆինէ օլարագ բազար աքշամը պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ տիր:

—Սատրաղամ հազրէթլէրի՝ նամիզաճըրըա սէպէպիյլէ պիր գաչ կիւնտէն պէրու մագամլարընը թէշրիֆ իտէմէմէքտէ տիրլէր: Գուրէնատէն իքինճի քեաթիպ Իզզէթ պէյ՝ իսթիֆասը խաթըր զըմընտա սատրը միւշարիլէյհին գօնաղընա իզամ պույրուլմուշ տուր:

Միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին թէտավիլէրինէ թարաֆը հազրէթի Բատիշահիտէն Տր. Խօրասանճեան էֆ. հազրէթլէրիյլէ պահրիէ աթըբպասընտան ֆէրիգ Իլիաս, Տր. Նիգօլաիտի վէ Անաստաս բաշալար իլէ Տր. Տէրվիշ պէյ թայինին պույրուլմուշլար տըր:

—Գուտսը շէրիֆ վէ ճիվարընտա պուլունան միւէսսէսաթը մէզ՛հէպիյէ վէ խայրիէ իչին ճէլպ օլունաճագ էշեանըն՝ րուսումաթը րէսմիյէսի հայիգ օլմասընտան ալլէրիճէ էօտէնէճէք րէսմի ալընմասը լազըմ կէլէճէկինին սէֆարէթլէրէ թէպլիղը՝ Պապը Ալիտէն Խարիճիյէ նէզարէթինէ իշար օլունմուշ տուր:

—Րուսիա իմբէրաթօրընըն պիր գարարը մուճիպինճէ, պունտան պէօյլէ Պուլկար վէ Գարատաղլը կէնճլէր՝ պիլա մուամէլէ րէսմիյէ Րուս հարպիյէ մէքթէպլէրինէ գապուլ օլունաճագլար տըր:

—Պուլկար իսթիգրազընա տաիր ճէրէյան իտէն մուխապէրաթըն պաշա չըգմագ իւզրէ օլտուղու խապէր վէրիլիյօր:

—Ինկիլթէրրա, Ավուսթրիա վէ Եունան սէֆիրլէրիյլէ Իթալիա մասլահաթկիւզարը բազար իրթէսի կիւնիւ խարիճիէ նազըրը հազրէթլէրիյլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր:

—Օսմանլը բօսթա խարէսի եագընտա էճնէպի մէմլէքէթլէրի իչին տախի գըյմէթլի մուգատտէրէլի մէքթուպլար, բօսթա հէվալէլէրի վէ բաքէթլէրի գապուլ իտէճէկինի Պէրնտէ (Զուիչրէտա) բօսթա իթթիհատը խարիճիյէսի պիլտիրմիշ, վէ Օսմանլը բօսթախանէսինին իշպու գարարը թասվիպ օլունմաղլէ, այէլ ուսուլ էճնէպի բօսթախանէլէրինէ իշար օլունմուշ տուր:

—Շէհիր էմանէթի սըհհիէ գօմիսիօնու ճումա իրթէսի վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի թէքրար իճթիմա իթմիշ տիր: Տր. Պիզ՝ աեազընտան նամիզաճ օլտուղունտան, պու իճթիմալէրտէ հազըր պուլունամամըշ տըր:

—Հէր սէնէ օլտուղու կիպի, պու սէնէ տախի Յէնիճէ (Մէլանիք-Մանասթըր) օրտուսունտա թօբճու աթէշի նիշան թալիմի իճրա իտէճէքլէր տիր:

—Րէսմի.— Մաթպաանը Եումանաքի Բանաեօթիտի պիլճիմլէ մաքինա վէ սաիր ալէթ վէ էտէվաթըյլա պէրապէր մաթպաասընը Հանըմլարա մախսուս ղազէթա շահիպի իմթիեազը Թահիր պէյէ ֆիրուխթ իթմիշ իտիկինտէն, միւմայիլէյհ Եումանաքի Բանաեօթիտինին էլինտէքի մաթպաա րուխսաթնամէսի կէրի ալընըպ, Մաթպուաթը տախիլիյէ խարէսինճէ գայտը օշուլմուշ օլտուղունըն իլանընա իպթիտար գըլընտը:

—Միհրան էֆ. Փափազեան՝ Տար իւլ Աճէզէ նամընա չըմէնտոֆէր Թահվիլաթը բրօմէսալէրի չըգարըլմագ իչին 10 սէնէ միւտտէթլէ իմթիեազ իսթիտա իթմիշ տիր: Միւմայիլէյհ՝ պէհէր բրօմէս իչին Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթինէ 20 բարա րէսմի մագթուէ վէրմէքտէն պաշգա, Տար իւլ Աճէզէ իչին տէ 20 բարա խիսէ վէրմէեէ թէահհիւտ իտիյօր:

—Թիւճճարտան Թանպուլզատէ Խալիտ պէյ՝ Լօնտրատան 2500 թօնօլուգ իքի պիւյիւք վաբօր սաթըն ալարագ, պիրինի էնգարէ վէ տիկէրինի Գօնիա թէամիէ իթմիշ տիր:

—Մախսուս խարէսի՝ Ֆրանսանըն Ֆօրժ է Շանթիէ ֆապրիգասընա 16 գըթա եէնի վաբօրըն ինշասընը սիբարիշ իթմէճէք իքէն, ֆապրիգանըն իսթէտիկի ֆիաթ բէք ֆահիշ օլտուղունտան, եանի պիր Ինկիլիզ ֆապրիգասը պիր վաբօրըն ինշասը իչին 14,000 լիրա իսթէտիկի հալտէ, մէզքիւր Ֆրանսըզ ֆապրիգասը 22 պին լիրա թալէպ իթտիկինտէն, Պահրիէ նէզարէթի մուխապէրաթը գաթ իթմիշ տիր:

—Տէրսաատէթ ֆուրունլարընտա պաշըլ խալահաթ իճրա իտիլէճէք տիր: Ֆրունլարտաքի ապտէսթխանէլէր՝ սուլարը էքմէք թապխընտա գուլլանըլան գուեուլարտան ուզագլաթըլաճագ տըր:

—Բարիստէ Թանսիլտէ իքէն Լօնտրաեա ֆիրար իտէն Տր. Լուրթֆի նամ չախս զըեապէն պիլ մուհաքէմէ, միւէպպէտէն գալէպէնտիլիկինէ, հուգուգը մէտէնիէտէն իսգաթընա վէ հաճզընա գարար վէրիլէն էմվալընըն ուսուլը տաիրէսինտէ իտարէսինէ հիւքմ օլունմուշ տուր:

—Օսմանլը վէ Եունան հիւքիւմէթլէրի արասընտա ագտ օլունաճագ Թիճարէթ մուահէտէսի հագգընտա Թալիմաթը լագըտի ալմըշ օլան Եունան սէֆարէթի պաշ թէրճիմանը Մ. Նաում՝ Տէրսաատէթէ աւտէթ իթմիշ տիր: Իշպու մուահէտէնին միւզագէրէսինէ մէմուր գօմիսիօն կէլէճէք հաֆթա իճթիմա իտէճէկինտէն, Մ. Նաումուն Աթինատան կէթիրտիկի լայիհաեը՝ Եունան մուրախխասլարը Օսմանլը մուրախխասլարընա վէրէճէքլէր տիր:

—Տօղան չօճուգլարըն մուայէնէ միւտտէթի օլան 6 այ գարֆընտա բէտէրի թարաֆընտան գայտ իտիլմէեէն պիր չօճուղու, օ միւտտէթին իթթամընտան 3 այ սօնրա մահէլլի նուֆուս խարէսինէ խապէր վէրմէեէ՝ խիտամ վէ մըխթարլար վէ ճէմաաթը գայըը միւլիմէ խատէմլէրի մէճպուր օլտուգլարընտա նէզարէն, 9 այտա վուգուաթը խապէր վէրիլմէեէն պիր չօճուղուն բէտէրի մէֆաթ իթմիշ իսէ, չօճուգտան ճէզա ալընմամագ լազըմ կէլէճէկի, լաքին խիտամ վէ մըխթարան իլէ ճէմաաթը գայըը միւլիմէ խատէմէսինտէն եաբըմչար լիրա ալընաճագը՝ վագը օլան պիր սուալէ ճէվապէն, մէրճիի ախիրէն պիլտիրիլմիշ տիր:

—Աչճը, բասթաճը, չէքէրճի, լիմօնաթաճը վէ սաիրէ պու կիպի եէնէճէք վէ իչէճէք սաթան էսնաֆ արասընտա ֆըրէնկիլի վէ վէրէմլի օլանլարըն քեաֆֆէսինին 6 այտա պիր քէրրէ սըհհիէ միւֆէթթիշլէրի թարաֆընտան պիլ մուայէնէսի էլլէրինէ պիրէր չահատէթնամէ վէրիլմէսինէ վէ չահատէթնամէ ալմայան գալֆա վէ եա չըրագլարը եանլարընտա գապուլ իտէն ուսթալարտան ճէզայի նագտի ալընմասընա գարար վէրիլմիշ տիր: Պու սըպապէ պիր նիզամնամէ տախի եաբըլաճագ տըր: Պունուն իչին ալընաճագ խարճըն միգտարը՝ էվվէլճէ պիր մէճլիսէ օլմասը գարարլաչտըրըլմըշ իսէ տէ, պու միգտար չօգ կէօրիւնտիւկիւնտէն, թէնզիլ իտիլէճէք տիր:

—Պու կիւն Պիւեիւք-տատատա իճրա օլունաճագը էվվէլճէ եազըլմըշ, վէ մուախխարէն թէէխիր իտիլմիշ օլան գաեըգ եարըշը՝ ալա իճրա օլունմաեաճագ տըր:

—Բէրլէէ սու Թուղեանլարընտան գարարա ուղրաեանլարա հասըլ օլաճագ իանէլէրտէն վէրիլմէք իւզրէ Օսմանլը պանգասընճա չիմտիտէն 2000 լիրանըն իթասը լիւզումը՝ պանգա միւտիրիյէթինէ իշար իտիլմիշ տիր:

—Րումանիա հիւքիւմէթի՝ Իսթանպօլտան կիտէնլէրէ գարչը գօյտուղու 5 կիւն գարանթինաեը 10 կիւնէ չըգարմըշ տըր:

—Ալմանիա հիւքիւմէթի՝ Րումէլի Շահանէտէն, Գարատէնիզտէն վէ եաուտան տէնիզի լիմանլարընտան Ալմանիաեա կիտէն պիլճիմլէ էմթաա հագգընտա թէտապիրի սըհհիէ իթթիխազ իյլէմէքտէ տիր:

—Բամուգ ֆիաթը Էվրօպատա խայլի տիւչմիւշ տիր:

—Պուլկար էմարէթի՝ Տէրսաատէթտէն կիտէն էմթաանըն Պուլկարիաեա կիրմէսինի մէնի իթմիշ տիր:

—Սօն կիւնլէրտէ Պուլկար սինօրընտա միւսատէմէ վուգու պուլուպ, պիր խայլի ասաքիրի Շահանէնին 3 Պուլկար ասքէրինի թաագիպ իթտիքլէրինի, վէ ասաքիրի Շահանէտէն 5 մագթուլ վէ 3 մէճրուհ վուգու պուլտուղունու, վէ Պուլկարիատան ալա թէլէֆաթ վէ մէճրուհ օլմատըղընը պազը էճնէպի ղազէթալարը եազմըշլար իսէ տէ, էսասէն վիլայէթի րէսմի ղազէթասը պու հավատիսի գաթիէն թէքզիպ իտիյօր:

—Բազար իրթէսի կիճէսի Գատըքէօյիւնտէ Մէսուտ-պէյ սօգաղընտա Թուղճու Սթավրաքինին միւթէեաբբիֆ վէ Հայտար բաշա րըխթըմը գալֆալարընտան Իթալեալը Մ. Բանճիրինին միւսթէճիր պուլունտուղու սիկուրթալը խանէեէ գունտագ պըրագըլմըշ իսէ տէ, տէրհալ էօնիւ ալընմըշ տըր:

—Բազար իրթէսի կիւնիւ Բէնտիքտէն Հայտար-բաշաեա կէլէն թրէն եօլճուլարընտան պիր Իսլամ՝ քէնտիսինի վակօնտան տիւչարը աթմըշ իսէ տէ, թրէն տուրտուրուլուպ, մէրգումը պիր գաչ եէրինտէն եարալը օլտուղու հալտէ սալիմէն գուրթարըլմըշ տըր:

—Սարըեարտա 18 եաչընտա պիր Իսլամ կէնճի՝ Քեամիլ բէհլիվան խամինտէ պիր արապաճըեը գաթլ իթմիշ տիր: Գաթիլ տէրտէսթ իտիլիպ, մուհաֆազաի նամուս իչին պու ճինաեէթի իճրաեէ մէճպուր օլտուղունու իգրար իյլէմիշ տիր:

—Պուրկազ ճիվարընտա չու էսնատէ էչգըեալըգ արթմագտա տըր: Տէօրթ սիլահլը էշգըեա պիր Թրէնի եագմա իթմէք իսթէմիշլէր իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլամամըշլար տըր: Էչգըեատան պիրի թէլէֆ իտիլիպ, տիկէրլէրի տէ ֆիրար իթմիշլէր տիր: Էչգըեա՝ Պուրկազ բօսթախանէսինէ կիրիպ, 70,000 ֆրանգըլըգ բուլ աչըրմըշլար տըր:

—Թէքիրտաղընտա կէչէն ճումա կիւնիւ պիր եանկըն զուհուր իտիպ, 13 տիւքեան իլէ 5 խանէ եանմըշ տըր:

—Պիրի Մահմուտ-բաշատա վէ տիկէրի Գարաքէօյտէ մաղազալարը պուլունան Թօհաֆիէ վէ ալէթը մուսիգիէ թիւճճարընտան Բաբատօբուլօ վէ չիւրէքեասը իգհարը իֆլաս իթմիշ տիր:

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸՆԸՆ

Գալաթա, Պէյօղլու վէ Իսթանպօլ խաւրէխանէլէրի՝ պու կիւն գաբալը տըրլար:

ՏԻԼԴԻՐ ԿԱԴՐԻԼ

)(288)(

Մ․ տը Լավարտ պալթէյէն Սէն-Լիւս գասապասընա եօլճուլուգ իթմիշ վէ էպէ գարընըն Մարսէլ կէօնտէրտիկի, փագաթ մէզպուրէ թարաֆընտան զայի օլուպ, գոնթուն պուլմուշ օլտուղու ալաճագ թալէպինի համի պիր մէքթուպ տա, մէքիւր եօլճուլուղա սէպէպ օլմուշ իտի:

Խիւլասա Մարի Բէրնագ, սօն նէֆէսինի թէսլիմ իտէր իթմէզ, Բարիսաէ մուսաթանթիք Ֆիլիպ տը Բէրվէնէ կէօնտէրիլմէք իւզրէ, Սէն-Լիւս գասապասը պաշ բահիպինէ պիր մէքթուպ թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա, Մ. տը Լավարտըն արգասընտան մէզարա կիրմիշ իտի:

Վագըա պու իշի կիզլէնէն տիկէր պաշը գարանլըգ նօգթալար պուլունմագտա իտի իսէ տէ, այընըն մալիւմաթտան, Ալպէր տը Լիւսան վէ Բօլ Ժիրէ կիպի զէքի ատէմլէր իչին, ագլ ու մանթըգա պինաէն, հագըգէթի հալ անլաշըլմասը պիլէ, պունա եագըն պիր նէթիճէ չըգարապիլիր իտի:

Մ. տը Լիւսան չէօյլէ տիւշիւնմէքտէ իտի.

— Ֆիլիբ տը Բէրվէն իլէ գըզգարտաշըմ արասընտա իրթիպաթ իտիմիշ պիր իւէթ անըն թալիի նէթիճէսինի պիր պալը մէվճուտ օլմասըյտը, պու իւէթ պիր ճինաեէթլէ օրթատան գալտըրըլմագ չալըշըլմըշ պիրլիքտէ տիւշիւնիւլէր իտի:

«Մարի Բէրնագ պիր էպէ օլտուղու հալտէ, պիր չօճուղուն վէճուտունի մանի իթմէքտէն պաշգա պիր էպէ նէ՞ թէքլիֆ օլունապիլիր:

«Մարսէլ՝ ֆագիր օլտուղու ճիհէթլէ, զէնկին պիր ատէմ իլէ էվլէնմէք իսթէտիկի թագտիրտէ օլուպ, անճագ կէնճլիկ էօմրիւ՝ միւսթագպէլինի թէհլիքէյէ գօյմամասը լազըմ կէլտիկի ճիհէթլէ, ճինաեէթ իճրասը գարարլաշտըրըլմըշ, վէ էպէ գարըսը սէնէվի պիր իրատ թայինինի, պու ճինաեէթ իրթիքապ իտիլմիշ տիր:

«Արասըն սէնէլէր կէչիպ, պիր կիւն Մարսէլ, գօնթէս տը Լավարտ օլտուղունտա, վա իթմիշ օլտուղու թախսիսաթըն իթասըն ունութմուշ եախօտ իհմալ իթմիշ տիր:

«Ֆալճը գարը՝ հագգըն թալէպ իթմէք իւզրէ մէքթուպ եազմըշ վէ Մարսէլէ խիթապ օլան իշպու մէքթուպ զայի օլարագ, զէվճէսինին էլինէ կէչմիշ տիր:

«Գօնթ՝ ճինաեէթի չագմըշ վէ չիւպհէլէրինի թաատիգ իթմէք իւզրէ Մարի Բէրնագը խիթիճվապ իչին Սէն-Լիւս գասապասընա կէլմիշ տիր: Գօնթ, չիւպհէլէրի հագըգէթ րէնկի ալընճա, իսթիգամ ալմագը թասմիմ իտէրէք, հէր չէյի պիլտիկինի վէ գապահաթլըլարը ճէզալանտըրըլմագ իւզրէ ամէլէթ իթմէքտէ օլտուղունտան Մարսէլէ խապէր վէրմէք կիպի պիր պօշլուգտա պուլունմուշ տուր:

«Գօնթ, պունու եազմագլա, գէնտի էօլիւմ իլամընը իմզալամըշ վէ Բարիսէ կէլտիկի ագշամ, պիր տօգտայա տիւչիւրիւլէրէք, զէհէրլի վէ անըն մաշուգու թարաֆընտան գաթլ օլունմուշ տուր:»

Մուխթասարէն պէեան իթտիկիմիզ պու ֆիքրի գօնթ տը Լիւսան Բօլ Ժիրէյէ պէեան իթտի վէ խիթամընտա,

— Պու սէօյլէտիքլէրիմ տօղրու տէյի՞լ մի, տէյի սորտու:

— Սիզէ տօղրու կէօրիւնտիւկիւ կիպի, պանա տա տօղրու կէօրիւնիւր, ճօնքօ գօնթ, լաքին կէօրիւնիւշ ֆիքիւնէթ իթմէզ. պու ալլաշըլըգլարըն խայալաթլարընը էլտէ իթմէք լազըմ տըր... Անլէրի նէ՞ րէտէ արամալը... նէ՞ րէտէ պուլմալըըզ:

— Իքի հէմթէօհմէթլէրին չիւմարքի էօմիւրլէրինի, էն ճիւզի մուամէլէլէրինի Ճազարը տէգգաթտան տուր իթմէքէրէք գօլլար իտէք, իսթէտիկիմիզ խայալլարը պուլուրուզ: — Պիր կիւն կէլիր քի, գապահաթլըլար կէօզլէտիկլէրինի պիլմէեէրէք, քէնտի քէնտիլէրինի էլէ վէրիրլէր: Օ կիւն տէ կէլէճէք տիր:

— Ալլահ իսթէրսէ...

— Ալլահ իսթէր:

— Նիւնտի պէն նէ՞ եափաճաղըմ:

— Պիր հաֆթա պուրատա գալաճաք, իթտիֆագըն սօնրա թէքրար Բարիսէ կիտէրսինիզ, վէ օրատա Ժան Րօմինին ախըը իսթիգամէթնա վէ սիգըն խատէր նամուսունուզա չալըշտըրտըղըմ սըրատա, սիզէ ինալէ իթմիշ օլտուղում վազիֆէնին իֆասընա, եանի Մաուլէն իլէ Կապրիէլի պուլմասընա Ուիլեամ Սգօթ իլէ պիրլիքտէ պիլա ֆասըլա չալըշըրսընըզ: Մուսթագպէլ հէր վագըթտան զիեատէ էհէմմիեէթլի տիր. — վագթա գըզգարտաշըմըն ճինաեէթի թաչըրտըղըմ խալէքսաար իտէճէք իսէ տէ, պէն պունա էհէմմիեէթ վէրմէմ: Հիւքմի ատալէթին իճրա օլունմասընը իսթէրիմ:

Բօլ Ժիրէ սէքիզ կիւն Գլիսօնտա գալտըգտան սօնրա Բարիսէ ավտէթլէ, Մէօրիս օթէլինտէքի տաիրէսինէ էնտի:

Իլք զիեարէթի Ուիլեամ Սգօթա իթտիկինտէ, մէրգումըն վէ մաուէթինտէքի մէմուրլարըն աէրքէար օլան մէհարէթլէրինէ րաղմէն, հէնուզ պիր նէթիճէի միւֆիտէի իսթիհսալ իտէմէմիշ օլտուգլարընը անլատը:

Ուիլեամ Սգօթ՝ Բօլ Ժիրէյէ խիթապէն,

—Մագսատէ տահա չապուգ վարմագ օլաճաղըմը մէմուլ իտիեօրտում, լաքին մէեուս տէյիլիմ: Միւչքիլաթ նէ գատար պիւեիւք օլսա, օ միւշքիլաթա գալէպէ իտէճէկիմէ էմինիմ: Վաքթ օլունտան իքրամիեէնին զահէթ բարլագ օլմասընտա մէզնի պունտան վազ կէչէճէքիմ: Ահճագ սապըրլը օլուն, տէտի:

Իտտի Բօլ Ժիրէ իչին, Ուիլեամ Սգօթուն նէթիճէի հարաքէթինտէն պէքլէմէքտէն, վէ քէնտիսի իսէ, Ֆիլիբ տը Բէրվէն վէ Մարսէլ տը Լավարտ իլէ մէշղուլ օլմագտան պաշգա եափաճաղ պիր չէյի եօգ իտի:

Մարսէլին ֆիքրի էվէլճէ մէշղուլ օլուպ, չիւնքի Րօժէնին, Բլանշըն ալէյհինէ իսէ, Րընէնին եանընտա միւհիմ պիր մէվքի եափմագ իչին պիր սիասիվէթիլէ արամագտա օլտուղունա չէնտ կիւնտէն պէրի մագգամ իթտիքտէ իտի: Րընէնին կէլինճէ, մէրգում աէլիգանը իլէ գարըլը պէ գարըլը պուլունտուղունա, վալիտէսինի ալատըպմագ իւզրէ թամամը իյլէտիկի գօմէտիանըն իճրատէն կէրի տուրմամագտա իտի:

Րօժէ Մաուլէնի զիեարէթ իչին Լըրըքրամթիլէ սօգագընտա կիթմէկի գարարլաշտըրտըղը կիւն, Ֆիլիբ տը Բէրվէն աէյֆիեէթէ գալտը, պագըշլէ Մարսէլ իլէ տօլաշմագտա իքէն, պունուլար՝ պիւեիւք ագաճլարըն կէօլկէ թէնհա իթտիկլէրի պիր մահալլէ կէլտիքլէրինտէ, պունու գաճան եարըլըմըշ օլան պիր գանէպէ իւզէրինէ օթուրտուլար:

Մարսէլ.— Տօսթում, սիզէ պազը սինէճէքլէրիմ վար տըր. իշիտէր եօլունուզ [?] կիթմէլի:

Ֆիլիբ.— Հա՞նկի իշլէր:

— Հիչ պիր չէյէ տիգգաթ իթմէտինիզ:

— Էէկլէնիմ իլէ գըզըմըզըն մը պահս իթմէք իսթէյօրսունուզ:

— Էվէթ. գաթէն պիւթիւն էսաս միւլահազաթըմըզ անլէր տէյի՞լ մի տիր:

— Էյ....

— Րընէ՝ միւթի վէ հաթթա թէմամիլէ աչըգ օլարագ, Րօժէնին մուհապպէթինի ճէլպ իթմէք իչին էլինէն կէլէնի եափըյօր:

— Տօղրու տուր:

— Լաքին Րօժէ գաչընըյօր... իւէրլէնէճէք եէրտէ կէրի կիտիյօր: Պունու կէօրմէմէք իչին քէօր օլմագ լազըմ տըր: Տօղրու տէյի՞լ մի տիր:

— Տօղրու տուր:

— Իմտի պու հալէ խիթամ վէրմէլի:

— Նէ՞ սուրէթլէ:

(Տէվամը)

ԲԱՆԳ ԷՄՊԷՐԻԱԼ ՕԹՕՄԱՆԸՆ

ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմայէսի 10,000,000 լիրա

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ԻՏԱՐԷՍԻ ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՏԻՐ

Իսթանպօլտա Էմինէօնի մէյտանընտա վէ Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա 206 նումէրօլու տաիրէտէ պիրէր չիւպէսի վար տըր:

Լօնտրա վէ Բարիստէ պիրէր աժանսա իտարէխանէսի մէվճուտ տուր:

(Շիւպէլէր)

Ատալիա,	Ատանա,	Այտըն,
Հալէպ,	Իսկէնտէրիէ,	Էտիրնէ,
Էնգիւրի,	Պաղտատ,	Պէյրութ,
Դրամա,	Շամ,	Գօնիա,
Լարնագա,	Գահիրէ,	Մէրսին,
Միթիլի,	Ուշագ,	Ֆիլիպէ,
Րօտօսթօ,	Րուսճուգ,	Սէլանիգ,
Սամսօն,	Իզմիր Սօֆիա,	Թրապիզօն:

Բանգը Օսմանի, թահվիլաթ վէ հապունա միւմասիլ էվրագ աէրօզիւթօ [?] խալիմէսի մուգավէլէսինէ, մուայէն վատէ իլէ վէ եա հէսապը ճարի սուրէթիլէ, վէ սէնէտաթը թիճարիէ իսգօնթօ, վէ մէմալիքի Շահանէ իլէ մէմալիքի էճնէպիէնին պաշլըճա շէհիրլէրի իւզէրինէ չէք, փօլիչէ վէ գրէտի մէքթուպլարը վէ թէլէկրաֆ էմիրլէրի քէշիտէ, վէ թահվիլաթ իլէ գիւփօնլարը [?] թահսիլ, վէ մէմալիքի Շահանէ իլէ մէմալիքի էճնէպիէտէ գուփօն վէ սէնէտաթ թահսիլ, պօրսա էմիրլէրի իճրա, վէ մէօվքի քէմալ իշլէրի վէ ֆիրավ [?] իտէր:

Գուպօնտան պաշգա պիր սէնէ վատէ իլէ եիւզտէ 2 պչ., 6 այլըգ վատէ իլէ եիւզտէ 1 ֆայիզ իլէ ագչէ գապուլ իտէր:

Իսթանպօլ չիւպէսի, պալէտա պէեան օլունան մուամէլաթտան պաշգա, էմթիա իւզէրինէ ագչէ իգրազ իլէ, Լիմանէթէն եախօտ սատէճէ թէմաթ օլունան էշեայը թիճարիէեի տախի գապուլ իտէր:

Պէյօղլու չիւպէսի՝ էսհամ մուամէլաթը միւթէաննա օլմագ իւզրէ, եօգարըտա զիքր օլունան պիլճիւմլէ մուամէլաթը իֆա, վէ պունտան պաշգա Վիլ տը Բարի, Րումէլի շիմէնտիֆէր թահվիլաթը վէ Եունան պանգասը, Բանամա վէ սաիրէ կիպի իթիպարլը թահվիլաթա աիտ ու իթա մուամէլաթընը իճրա իտէր:

Իսթանպօլ վէ Պէյօղլու չիւպէլէրի Րումէլի շիմէնտիֆէր թահվիլաթը բրօմէսլէրի [?] ալըր փիւլը, վէ պունլարըն մէմալիքի Շահանէ իլէ Պալկարիստանտաքի չիւպէլէրինին քէսֆէտիլմիշ կիպի վէ 50 իւրանգ գատար օլմագ իւզրէ 100տէ 3 ֆայիզ մուգապիլինտէ հիսապը ճարի իլէ ագչէ գապուլ իտէրլէր:

Ուֆագ հիսապը ճարիլէրէ թէէմինաթ օլմագ իւզրէ Օսմանը պանգասը 100տէ 3 պչ. ֆայիզլէ Ֆրանսա, վէ 100տէ 3 ֆայիզէ Ալմանիա տէվլէթի էսհամընտան այնի գըյմէթտէ պիր միգտար թահվիլաթ իթմիշ տիր քի, իշպու էսհամ թէվտի օլունան ագչէնին գէֆալէթ օլարագ այրըճա պիր սանտըգտա սագլանմագտա տըր: Թէվտի օլունան ագչէնին միգտարը արթտըգճա թէէմինաթ ագչէսինին տէ միգտարը արթար:

ԳԱԼԱԹԱ ԲՕՐՍԱՍԸ

14 օգոստոս

Էսհամը ումումի	Ղշ.	26	34—
Տիւթիւն Ալիւ Րէժի		318	
Րումէլի շիմէնտիֆէրի	Ֆր.	102	75
Թահվիլաթը Օսմանիէ		470	
Օսմ. պանգասը սէնէտաթը		521	
Օսմ. Սիկորթ. շիրքէթի	Լ. Օ.	4	
Րէժի ազաբօնու		14	
Տէրսէ. Թրամվայ պոր.		5	80
» » թահվ.	Ֆր.	477	
Տէլէֆօն Իթթիհատը		461	
Թրամվայ		84	

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻԷԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ.-տան	ղշ.	փր.
Պէշլիգ մէճիտիէ ֆարգը	108	5
Մէթալլիգ	100	
Ինկիլիզ լիրասը	110	02
Ֆրանսըզ ալթունը	87	19
Բօլ	90	20
Գըրմէն	51	06
Գուրուշ գայիմէսի	8	58

ԻՏԱՐԷՅԻ ՍԱՖԻՆԷ

Իշպու 1901 սէնէսի Թէմուզուն 1 ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն

ԱՏԱԼԱՐ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻՖԻ

Ատալարտան քէօփրիւէ

Սթ. Տգ.

11 45 Պ. Ատա հէյպէլի պուրկազ գընալը (*)

12 15 Հէյպէլի պ. ատա մալթէբէ պօսթանճը ճատտէ պօսթանճը գալամըշ մօտա. (*)

12 45 Բէնտիք գարթալ պ. ատա հէյպէլի (պ. ատատան սաաթ 1 30տա)

2 30 Պ. ատա հէյպէլի պուրկազ գընալը

1 Եալօվա պ. ատա հէյպէլի (պ. ատատան սաաթ 3 30տա)

8 15 Բէնտիք գարթալ պ. ատա հէյպէլի պուրկազ գընալը (պ. ատատան սաաթ 9 30տա)

10 40 Պ. ատա հէյպէլի գատըքէօյ

Քէօփրիւտէն Ատալար ճանիպինէ

12 30 Հէյպէլի պ. ատա

2 15 Գատըքէօյ գընալը պուրկազ հէյպէլի պ. ատա գարթալ բէնտիք (1)

6 30 Հէյպէլի եալըզ (1)

8 45 Գընալը պուրկազ հէյպէլի պ. ատա

10 Հէյպէլի պ. ատա գարթալ բէնտիք

10 45 Մօտա գալամըշ ճատտէ պօսթանճը պօսթանճը մալթէբէ պ. ատա հէյպէլի (2)

11 Գընալը պուրկազ հէյպէլի պ. ատա (2

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ատալարտան քէօփրիւէ

11 Պ. ատա հէյպէլի

11 30 Բէնտիք գարթալ պ. ատա հէյպէլի պուրկազ գընալը (պ. ատատան սաաթ 12 15տէ)

1 15 Հէյպէլի պ. ատա մալթէբէ պօսթանճը ճատտէ պօսթ. գալամըշ մօտա

8 30 Պ. ատա հէյպէլի պուրկազ գընալը

9 45 Բէնտիք գարթալ պ. ատա հէյպէլի պուրկազ գընալը գատըքէօյ (պ. ատատան 10 30տա)

10 30 Հէյպէլի պ. ատա մալթէբէ պօսթանճը ճատտէ պօսթանճը գալամըշ մօտա

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Քէօփրիւտէն Ատալարա

1 30 Գատըքէօյ գընալը պուրկազ հէյպէլի պ. ատա գարթալ բէնտիք (2)

2 Մօտա գալամըշ ճատտէ պօսթանճը պօսթանճը մալթէբէ պ. ատա հէյպէլի (2)

2 30 Գընալը պուրկազ հէյպէլի պ. ատա(2

10 15 Գընալը պուրկազ հէյպէլի պ. ատա գարթալ բէնտիք (2)

10 45 Մօտա գալամըշ ճա. պօսթանճը պօսթ. մալթէբէ պ. ատա հէյպէլի (2)

ԱՏԱԼԱՐ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻՖԻ

Բազար կիւնլէրինտէն մաատա Անատօլ վէ Ատալար ճանիպինտէն քէօփրիւէ

12 15 Հէյպէլի պ. ատա մալթէբէ պօսթանճը պօս. գալամըշ մօտա

3 15 Պօսթանճը ճատտէ պօսթանճը գալամըշ մօտա

Քէօփրիւտէն Անատօլ վէ ատալար ճանիպինէ

2 15 Պօսթանճը

10 45 Մօտա գալամըշ ճատտէ պօսթանճը պօսթանճը մալթէբէ պ. ատա հէյպէլի (2)

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Քէօփրիւտէն Անատօլ վէ Ատալարա

1 Մօտա գալամըշ ճ. պօսթանճը պօսթանճը մալթէբէ պ. ատա հէյպէլի

10 45 Մօտա գալամըշ ճատտէ պօսթանճը պօսթանճը մալթէբէ պ. ատա հէյպէլի (2)

Անատօլ վէ Ատալարտան քէօփրիւէ

1 15 Հէյպէլի պ. ատա մալթէբէ պօսթանճը ճատտէ պօսթանճը գալամըշ մօտա

10 30 Հէյպէլի պ. ատա մալթէբէ պօսթանճը ճատտէ պօսթանճը գալամըշ մօտա

ԳԱՏԸՔԷՕՅ ԹԱՐԻՖԻ

Եէվմիէ		Բազար	
Քէօփրիւտէն Սթ. Տգ.	Գատըքէօյտէն Սթ. Տգ.	Քէօփրիւտէն Սթ. Տգ.	Գատըքէօյտէն Սթ. Տգ.
11 15	11 15	11 45	11 1
12		12	12
12 45	12		
1 30	12 45	1	1
2 20	1 30	2	2
3	2 15	3	
3 45	3		4
4 35	3 45	4	5
5 15	4 30	5	
6 15	5 15	6	6
8	6	7	7
9 15	7 15	8	8
10	9	9	9
10 45	9 50	10	10
11 30	10 30	11	11
	11 15		
12	12	12	12

(1) Իշպու սէֆէրլէրէ եիւք գապուլ օլունմազ տըր:

(2) Իշպու սէֆէրլէրէ եիւք գապուլ օլունմազ տըր: